

Do roka a do dňa... alebo dva pohľady na jednu exkurziu

Po literárnych stopách Antona Bernoláka v Nových Zámkoch

Dňa 15. októbra 2010 sme boli na exkurzii v Nových Zámkoch, ktorú zorganizoval PaedDr. Patrik Šenkár, PhD. Poldňová exkurzia sa začala na železničnej stanici v Komárne, kde sme sa schádzali. Bolo síce ráno, ale my sme mali o to lepšiu náladu. Aj počasie nám prialo, takže nálada bola primerane veselá.

Prvým bodom nášho programu bola návšteva Múzea Jána Thaina v Nových Zámkoch. Tu nás milá pani muzeologička, ktorá sa špecializuje na výskum životných osudov Antona Bernoláka, oboznámila so samotnými jeho životnými peripetiami a mali sme priestor aj na to, aby sme si mohli pozrieť i jeho niekoľko vzácných rukopisov. Po zaujímavej prezentácii sme sa mohli poprechádzať v pamätnej izbe. Vo výstavných priestoroch sme našli jeho najvýznamnejšie jazykovedné diela: *Dissertatio philologico-critica de litteris Slavorum* (Filologicko-kritická rozprava o slovenských písmenách, ktorým v roku 1787 kodifikoval spisovnú slovenčinu), *Grammaticu Slavicu* (Slovenská gramatika) a *Etymologiu vocum slavicarum* (Etymológia slovanských slov). Ako dobre vieme, spisovná slovenčina (tzv. bernolákovčina), ktorá vychádzala zo živej západoslovenskej reči, sa nepresadila ako celonárodný spisovný jazyk. Aj napriek tomu sme sa dozvedeli veľa zaujímavostí zo súkromného i verejného života tohto veľikána slovenských dejín.

Po prednáške v múzeu sme navštívili miestnu knižnicu Antona Bernoláka, ktorá sa, samozrejme, špeciálne venuje tvorbe tejto osobnosti slovenského kultúrneho vývinu. Čakali nás pracovníčky knižnice, ktoré pre nás pripravili (aj) občerstvenie. Najzaujímavejší však bol knižný fond, po obhliadnutí ktorého metodička knižnice nám predstavila svoju „ríšu kníh“ (úseky v nej, prácu v ustanovizni a pod.). Prezradila nám, aké knihy majú o Antonovi Bernolákov, a z tejto časti pripravila malú, ale pestrú výstavu.

Po tejto akcii sme sa vybrali na hlavné námestie Nových Zámkov, kde sme si mohli minútu ticha pri katolíckej fare (samozrejme, pri buste a pamätnej tabuli Antona Bernoláka) uctiť pamiatku tejto osobnosti. Potom naše kroky viedli k farskému kostolu – Kostolu svätého kríža, v ktorom Anton Bernolák slúžieval obrady posledných 16 rokov svojho pozemského života. Neskôr sme sa presunuli k majestátnej soche Antona Bernoláka, ku ktorej sme priložili veniec aj so stuhou. Na pamiatku sme tu spravili aj spoločnú fotografiu.

Konečnou zastávkou našej exkurzie bola kaplnka, kde je (asi) pochovaný samotný Anton Bernolák. Pri tejto Kaplnke Svätej Trojice sme sa rozlúčili a vybrali sme sa domov. Bola to literárnovedná exkurzia, ktorá splnila svoj cieľ: kolektív sa viac spoznal a pritom sa aj vzdelával pri spoznávaní životného osudu a tvorby tohto národného dejateľa doslovne (skoro) od kolísky až po jeho hrob.

Nikoleta Vízváriová

1. obr.: Pri pamätnej tabuli Antona Bernoláka na budove farského úradu (Marianum) v Nových Zámkoch (2010)

Dňa 13. novembra 2009 sa skupinka budúcich slovenčinárov vybrala na exkurziu do Nových Zámkov, aby si uctila pamiatku jedného z najväčších Slovákov: Antona Bernoláka. Bernolák bol nielen farárom, dekanom a jazykovedcom, ale aj kodifikátorom prvého spisovného jazyka.

Náš malý výlet sa začal stretnutím na železničnej stanici v Komárne. Bolo síce len pol ôsmej ráno, ale my sme mali o to lepšiu náladu. Po príchode do Nových Zámkov prvým bodom našej exkurzie bola návšteva Múzea Jána Thaina, kde si študenti majú možnosť počas celého roka pozrieť výstavu najdôležitejších diel Bernoláka. Jedna veľmi milá pani nám predviedla zaujímavú prezentáciu o Bernolákovi: o jeho živote práci a o jeho dielach. Po prezentácii sme si mohli pozrieť jeho vzácnu *Gramaticu Slavicu* či *Dissertatio philologico – critica de litteris Slavorum...*

Po prednáške v múzeu sme navštívili Knižnicu Antona Bernoláka. Tam nás čakali dve láskavé pracovníčky knižnice. Pripravili pre nás občerstvenie a predstavili svoju knižnicu. Najzaujímavejší však bol ich knižničný fond, kde podľa tematického triedenia nám predviedli všetky knihy, ktoré mali od Bernoláka a o Bernolákovi. Taktiež sme sa dozvedeli, že každý má možnosť používať elektronické informačné zdroje knižnice.

Po tejto zaujímavej prednáške sa s nami pracovníčky knižnice vybrali do mesta, aby nám ukázali mestské kultúrne pamiatky o Bernolákovi.

Najväčšou udalosťou dňa však pre nás bolo uctenie pamiatky Bernoláka položením venca k jeho soche. Ja som na to právom hrdá, keďže som práve ja položila ten veniec k jeho soche. Na konci našej exkurzie sme si pozreli aj kaplnku A. Bernoláka, ktorá je postavená na mieste, kde ležia jeho telesné pozostatky. Bol to veľmi príjemný a milý deň, hlavne, že celá naša skupinka bola spolu. Tešíme sa na ďalšiu exkurziu.

Marianna Patócsová

*2. obr.: Pri soche
Antona Bernoláka
na Hlavnom námestí
v Nových Zámkoch
(2009)*